

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Ország, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épí-
tőmesterek Szövetsége és a Timisoarai
Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete
hivatalos lapja. Egyesülve a Timisoarai
„Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-
gal.

„Tiszteld a tisztas
ipart!”

De ce scad încasă- rile Statului

Situația în județul Bihor
De LEONARD PAUKEROW.

În anchetele economice ce le fac în Ar-
deal, am ținut să aud din gura unui admini-
strator financiar rezultatele practice ale unei
lungi experiențe. Să ne spuie d-sa, cari sunt
cauzele că scad mereu încasările statului, de
pildă în județul Bihor, care cade în raza lui
de activitate.

Supunem atențiunei factorilor autorizați
din București, lacunele descoperite în activi-
tatea stăruitoare de zi de zi, de administra-
torul financiar din Oradea, d. Galin, pentru
a intensifica încasările statului în întreg ju-
dețul Bihor.

ECONOMII UNDE NU TREBUE...

E aceeași poveste ce am auzit-o și în
administrația căilor ferate: Din spirit de eco-
nomie, se concediază micii slujbași atât de
necesari, cum sunt frânarii (de aceea s'a pro-
dus noua catastrofă dela Recea) și se men-
țin funcționarii „înalti” inginerii biroucrati
cu lefuri grase și la finanțe, sub cuvânt de
economie, s'a dat drumul la zeci de agenți
financieri. Ori tocmai aceștia cari nu stau în
birouri să facă biroucratie, ci cutreeră întreg
orașul și comunele și forțază încasările de
impozite dela contribuabili — aceștia sunt
energiile în mers atât de utile pentru creștea-
rea încasărilor Statului.

BIHORUL, CÂT BUCOVINA TOATA.

Și d. administrator financiar Galin din
Oradea, ne spune:

— N'am cu cine să fac încasările, nici la
Oradea, nici în tot județul Bihor. Precum
știți, județul acesta este tot așa de mare ca
și întreaga Bucovina. Ei bine, pe când provin-
cia această dispune de 4 administrații finan-
ciare, — Bihorul, de aceeași întindere cât Bu-
covina, având 499 comune și orașe — are nu-
mai o singură administrație financiară. Ar
trebui să avem 400 de funcționari la Admi-
nistrația financiară din Bihor, înțeleg în acest
corp de funcționari, și pe percepții și pe
controlorii financiari, — și am numai 300
de funcționari.

Cum să controlezi un județ atât de mare
numai cu câțiva controlori financiari? Eu, ca
administrator financiar, ca să fac o inspec-
ție la percepția din Văscău, trebuie să pierd
două, trei zile. De aceea e o imposibilitate fi-
zică, ca'n curs de un an să pot inspecta mai
multe decât odată pe an percepțiile din Bihor.

„GARANTEZ CA DUBLEZ ÎN- CASĂRILE STATULUI...”

— „Eu dacă aș avea numai 80 de func-
ționari mai mulți, în județul Bihor, percep-
tori pricepuți, controlori și agenți financiari,
— în câteva luni aș dubla încasările Statului
în acest județ.

Căci numai la personalul inferior, Sta-
tul să nu facă economii. Cât costă un agent
financiar pe Stat? 1.700 lei pe lună. Să am eu
10 agenți financiari în plus în Bihor și aș în-
casa de zece ori mai mult decât lefa ce o
plătește Statul acestor agenți financiari.

Acum avem aci vacanță de personal și
nu putem umplea golurile. Se prezintă câțiva

Ne csak konkurrálj, hanem kalkulálj is!

Háromszázezer kiskészítécia tengődik a legnagyobb nyo- morban, mert drága az élet és olcsó a lábbeli...

A menekülés útja: a kisiparos, borkereskedő, gyáros összefogása

Írta: DÁNÉR LAJOS

az Erdélyi, Bánsági, Körösvidéki és Máramarosi Lábbelikészítők Szövetsége elnöke

A nagyipar fokozatos előre törése és a
kisipar hátrazorítottága mind égetőbbé
teszi annak a kérdésnek megvilágítását,
hogy

hogyan kalkuláljon, hogyan számoljon
és miből éljen meg a kisiparos.

Ez a jelenség minden iparágban tapasztal-
ható, de a legégetőbb sebbé éppen a bór-
iparosoknál lett, ahol a leromlás már-már olyan
tempóban halad, hogy

valósággal nyomorúsággá változott.

Az öldöklő harcot a gép indította meg...

Ha megvizsgáljuk ennek okait, elsősor-
ban rá kell mutatnunk arra, hogy a romlás
oka mindenekelőtt a gép, mely a drága és
lassu emberi munkát gyorsan és olcsón tud-
ja helyettesíteni. A géppel pedig a kisiparos
nem tudja felvenni a versenyt, hacsak vala-
mi egészséges megoldási lehetőséget nem si-
kerül találni s

meg nem tudjuk győzni a nagytőkét ar-
ról, hogy az árak lerontása mindenek-
előtt őket érinti.

Mert akkor, amikor egymás ellen acsarkod-
va egymás árát konkurrálták le, tönkre tet-
ték a kisipart is s ők maguk is elvesztették
keresetük jórészét s manapság a bór-
iparban

olyan egészségtelen állapotok uralkodnak,
amilyenre nem tud példát felmutatni a gaz-
daság-történelem egyetlen iparágban sem.

HETIVASAR DELELŐTTJÉN NEM TUDJA MEG A CIPÉSZ, HOGY MIBŐL FOG EBÉDELNI?

Ma már nem ritka jelenség az sem, hogy
a kisiparos, aki hetivásár délelőttjén még
nem tudja, hogy miből fog ebédelni,

jóval a beszerzési áron alul kénytelen el-
dobálni cipőjét, csakhogy az ebédjét biz-
tosítsa.

Ha a cipő ára még mindig a régi nivón len-
ne, ez az eset nem képezne olyan nagy veszé-

titrati din diferite orașe să ocupe câte o slu-
bă la administrația financiară. Stau câtva
timp, apoi se... plictisesc, se răzgândesc și
părăsesc slujba. Și-au închipuit d-lor, că la
administrația financiară, — unde e vorba
de... finanțe, se poate câștiga ușor pe lângă
leafă și ceva șperț din afaceri...

Cum însă și-au dat seama că trebuie de
muncit intensiv, și chiar în regiuni sărace,
populate de moți, — și-au luat tâlpășita.

Cu personalul actual insuficient nu s'în-
stare să încasez toate impozitele indirecte,
— dar mai ales rămășițele din anii trecuți,
rămân neincasate.

Apoi nu am concursul d-lor judecătorești,
când e vorba de urmărit contribuabili răi de
plată și recalcitranti. Chiar urmăririle cele
mai grele sunt suspendate de judecătorești, fi-
indcă negustorii, fabricanții, proprietarii de
case, găsesc totdeauna advocați isteți cari
descopere fel de fel de motive de amânare și
de suspendare.

Pentru datorii mari, am cerut scoaterea

în vânzare de imobile și nu pot obține dela
judecătorești să mi se fixeze termene de vân-
zare. Se impune însă în asemenea cazuri o
strănsă colaborare a organelor Statului, când
e vorba de apărare banul Statului.

— Nu pot să fiu învinuit de lipsă de ome-
nie — încheie administratorul financiar, d.
Galin, căci au fost cazuri când de trei ori am
pus în vânzare mobilele unui contribuabil vi-
novat de evaziune. Când însă n'am putut ob-
ține un preț bun, să satisfac cum se cuvine
interesele Statului, pentru 2—3.000 de lei
n'am voit să nenorocesc un om.

Și totuși în lunile acestea de vară am
reusit să intensific mai mult în județ decât
la Oradea încasările de dări. Fiindcă agricul-
torii au și început să valorifice recolta lor
cea bună. Și din fructe scot acum bani fru-
moși. Dacă aș avea mai mulți agenți finan-
ciari, aș face încasări și mai mari pentru
Stat.

Iată ce se poate afla din foarte compli-
catul laboratoriu de muncă al unui admini-
strator financiar.

delmet, mert ha olcsón dobna oda portékáját, akkor is legfőbb a beszerzési árig szálana alá. Így azonban, mivel a cipő ára amugy is igen alacsony, kénytelen azt a legvégső határig redukálni, csak hogy pillanatnyi szükségét kielégíthesse. Márpedig egy ilyen elvetelt cipő lerontja az egész piac árát, mert

a vevők között futótűzként terjed el az olcsó portéka híre s azontúl már akkor sem adják meg a cipő árát, ha az szín-aranyból van.

Igy kénytelen mindenki leszállani, hacsak nem akar teljesen üres kézzel visszatérni s mivelhogy a kisipar kezében nincsen tőke, ennél fogva nincsen kitartása sem,

mindenképp úgy hajigálja a vevő után a cipőt, ahogy annak jól esik.

306 LEJBE KERÜL REZSI NÉLKÜL A CIPŐ ÉS 250 LEJÉRT ADJAK...

Ugyanez a helyzet a cipőkereskedőnél és majdnem ez áll a gyárosokra vonatkozóan is. Ilyen lehetetlen körülmények között

szinte képtelenség ezt az iparágat megmenteni a végső összeomlástól.

Tudunk olyan esetekről, amikor a kisiparos a férfi box piaci cipőjét odadobja 250 lejért, akkor, amikor a legoptimistább számítás szerint is bene áll neki a cipő 300 lejbe. Végük ezt az esetet kissé boncolás alá:

Miért adják 600 lejért a 800 lejes csizmát?

Ugyanilyen lehetetlen arány mutatkozik minden másfajta árunál is, úgy, hogy annak részletezése nem is kíváncsú.

Azért példa kedvéért nézzünk meg egy piaci férfi csizmát:

Felsőréz: 7 qu. box á 38	266 L.
Bélés:	60 L.
Vászon a szárbá:	30 L.
Felsőrézkészítés:	60 L.
Huzó:	10 L.
A csizmaszár tehát készen	426 L.
Alsó talpanyag:	110 L.
Segéd munkadíj:	90 L.
Végösszeg:	626 L.
30 % mesteri kalkuláció:	187 L.
Igy tehát a csizma helyes eladási ára: 813 L.	
Ezzel szemben	

a kisiparos eladja ezt a csizmát 600, azaz hatszáz lejért s amellett csodálkozik, hogy tönkre megy.

Nem akarom a végtelenségig folytatni ezeket a számokat. Mindenütt, minden árunál ismételtén ugyanez fordul elő.

NEM CSAK A KISIPART TETTE TÖNKRÉ, A NAGYIPAR KERESÉTET IS FELFALTA AZ OLCÓ LABELL.

Kérdem: a kisiparos a hibás?
Nemcsak ő. Ő hibás annyiban, hogy

Olcsó box felsőrész: 2½ qu. box

Apróság és vászon	20.— L.
Felsőrézkészítés	25.— L.
Felsőréz összesen:	133.50 L.
Ehhez jön 90 dk. talpanyag:	83.— L.
Segéd munkadíj:	70.— L.
Csíríz, faszeg, apretur, fonalak	20.— L.
Eszerint a cipő minden más rezsi nélkül:	306.50 L.

AMIG A 306 LEJES CIPŐ ABAHOZ NEM KALKULÁLJUK A 30 LEJES REZSIT ÉS A 97 LEJES MINIMALIS HASZNOT, NEM EL MEG BELŐLE A CIPESZ.

Most még ehhez tessék egy üzemi számításhoz belevenni az üzletbért, adót, betegségyógyítót, üzemi költségeket, illetékeket, városi taxákat, piaci adót és még vagy huszféle különböző tételt, ami a legjobb esetben is jelent egy pár cipőnél 30 lej megterhelést. Szóval egy olcsó piaci férfi boxcipő üzemi árszámítás szerint benne áll: 336 lejbe, és ezt az árut a piaci kismesterek kénytelenek eldobni száz lejes veszteséggel, azért, mert vagy nem számolnak, vagy pedig kényszerítve vannak erre, holott a fenti összeghez még hozzá kellene ütnie 97 lejt, hogy minden tekintetben élni tudjon s a maga 30 százalékat meg tudja keresni áruján.

Eladási ár lenne tehát 423 lej.

nem számol, nem olvas, nem gondolkodik, hanem ötietszerűen állapítja meg az árakat.

Nem számol bele minden kiadást, leértékeli saját munkáját s ezért nyomja le az árakat. Másfelől azonban

hibás az egész nagytőke

mivel az egymás elleni hajszában olcsóbb és olcsóbb árakat dobta piacra, nem törődve sem magukkal, sem a kisiparossággal. Így állhatott elő azután az a helyzet, hogy

a kisiparosság fokozatos leromlásával egyidejűleg most már súlyosan érzi a nagyipar is a leromlást

Csak az ipartestület névsorába felvett építőiparosoktól fogad el beadványokat Oradeán a városi mérnöki hivatal

Az oradeai ipartestületnek sikerült ki- eszközölni, hogy a városi mérnöki hivatal a jövőben csak azoktól fogad el bármilyen tervrajzot, vagy átalakítási beadványt, kik az igazolási névsorba fel vannak véve s kiknek beadványait a szindikátus, mint igazolt egyénekét a szindikátus bélyegzőjével láttamozta.

Az igazolási névsor elkészítése céljából az ipartestület beidézte valamennyi oradeai építőiparost képesítési okmányokkal, ipar- engedélyükkel, illetve ezeknek az okmányoknak hiteles másolatával.

Oradeán remélik, hogy ezzel a módszerrel is sikerül csökkenteni az építőipar elszaporodott kontárainak számát.

DISZMESTERAVATÁS TARGU-SECURESCEN.

Tóth Balázs nyug. főgimnáziumi igazgatót és Hamar Zoltán kereskedőt a napokban a targu-secureci ipartestület kebelében működő asztalos ipartársulat a régi céhbéli szokások szerint diszmesterré avatta. Kovács István, mint főcéhmester fungált az avatáson. Dr. Fekete András ipartestületi ügyész, mint a cég notáriusa ismertette a felavatandók érdemeit. A gyalupad előtt ülő mesterjelöltek a ceremóniamester felhívására felöltötték a kék kötenyt, hogy a megkoppanó kalapács hangjára fogadalmat tegyenek az asztalos cég iránti hűségére, és az ősi hagyományok tiszteletben tartására.

A kalapácsütések elhangzása után dr. Várhelyi Ödön ipartestületi titkár átadta a pecsétes mesterokmányokat az új mestereknek, hogy a mester-pohár koccintás befejező aktusával mindketten helyet foglaljanak a céhmesterek tisztes társaságában.

A ceremónia után bankett következett,

amelynek felköszöntőjét Kovács István főcéhmester, az asztalosipartársulat és ipartestület érdemes elnöke mondotta.

ELTEVEDT NŐ.

A jószívű rendőrbácsi este kilenc órakor egy három éves leánykát talál az uccán. Odamegy hozzá és megkérdi:

- Hogy hívnak, kislány?
- Ilonkának.
- Aztán mi a másik neved?
- Loncika.
- Hogy hívják az apukádát?
- Apuci.

A jó rendőrbácsi megvakarja a füle tövét, de azért hősiesen tovább kérdezi:

- Hol laksz?
- Anyukánál.
- És hol lakik anyukád?
- Nálunk.
- Oszd melyik uccába laksz?
- A rendőrbácsi nem tudja?
- Nem én.

— Hát akkor jöjjön, majd én odamegyem.

Hajmosó

és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Kőszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengli-ház.

Az erdélyi és bánsági sütőmesterek brasovi kongresszusa egyhangulag a sütőmesterek országos szövetsége megalakítása mellett foglalt állást.

Az erdélyi és bánsági sütőmesterek kétnapos nagygyűlést tartottak vasárnap és hétfőn Brassóban.

A kongresszust, amelyet a Brassói Kereskedelmi és Iparkamara disztermében tartottak meg és amelyen 56 romániai város sütőmestereinek szindikátusa képviseltette magát, vasárnap délelőtt 10 órakor nyitotta meg Sechei Sándor timisoarai pékmester, az Erdélyi és Bánsági Sütőmesterek Szövetségének elnöke.

Jogi személyiséggel bíró sütőszövetség harcoljon a sérelmes forgalmi adó ellen

A napirend első fontosabb pontja a forgalmi adó ellen való tiltakozás volt. Sechei Sándor elnök hatalmas beszédében kifejtette, hogy

ez az adó, amely az eltörölt kenyérbályegyet helyettesíti, igazságtalan és káros, mert éket ver a pék és a fogyasztó közé,

arra kényszerítve a termelő iparost, hogy a lehetetlenül súlyos adók miatt megdrágítsa a kenyeret.

Ismertette annak szükségességét, hogy a sütőmesterek egységesen, jogilag elismert szövetség erejével indítsanak harcot sérelmeik orvoslásáért.

Ennek a gazdasági harcnak a célja többek között az lenne, hogy a forgalmi adó terhét a sütőmesterek vállairól elhárítsa.

A forgalmi adó terhét a malomtulajdonos legyen köteles viselni.

A kongresszus elfogadta az elnöknek azt a javaslatát, hogy a kongresszus felhatalmazása alapján megalakítandó jogi személyiséggel bíró szövetség járjon el majd ennek a sérelemnek az orvoslása érdekében.

A NYOLCÓRAI MUNKADÓ ÉS A BETEGSEGÉLYZŐ ANOMALIÁI.

Incze László targumuresi kiküldött javaslatát, hogy a megalakítandó szövetség többek között harcoljon azért is, hogy

a törvény nyolcórás munkaidőre vonatkozó intézkedését, a sütőmestereknél is nyolcórás munkára értsék,

a kongresszus elfogadta.

A napirend következő pontja a betegsegélyző pénztár kényszerszervezése ellen való tiltakozás volt. A vasárnapi nagygyűlést délután két órakor zárta be Sechei elnök.

A HÉTFŐI TARGYALÁS.

A hétfő délelőtti gyűlésen nagyon sok értékes javaslat hangzott el. Petri István timisoarai sütőmester

a tanoncok felvételi lehetőségeinek megszorítását, a viszonteladás, tehát a kis, vagy vegyeskereskedő káros közvetítésének, a sütőiparból való teljes kiküszöbölését és a házali kereskedelem megszüntetését javasolta.

— Lakatosok, bukott kereskedők, sintérek termelik ma a kenyeret. Legyek, por, piszok között a piacon árulják. Egészen érthetetlen, hogy a fogyasztó miért nem jön be a sütőmester üzletébe és miért veszi meg az összefogdosott, bepísz-

Az elnöki megnyitó után Costescu Grigore és Ganovici Theodor a romániai sütőmesterek országos egyesületének nevében, Dániel Rudolf a brassói ipartestület sűtőtagozatának nevében mondták el üdvözlő beszédeiket. Ezután Tandler Emil dr., a brassói iparkamara vezértitkára üdvözölte magyar és német nyelven a kongresszus 150 résztvevőjét. Az üdvözlő beszédek sorát Szabó Béni képviselő zárta be.

kolt régi kenyeret, a friss, tiszta péküzleti kenyér helyett.

Mozgalmat kell indítani, hogy a közönséget felvilágosítsák.

Incze László targumuresi sütőmester azt javasolta, hogy az új szövetség kövessen el mindent, hogy

a készülő egységes ipartörvény megalkotása

Miért akarja átíratni az ipartestület javára a timisoarai iparos székházat a munkaügyi miniszterium?

A timisoarai ipartestület hírhedt háromtagú ellenzékének magánációja áll az intézkedés mögött. — Az ipartestület és az Iparos Székház igazgatósága egyformán tiltakoznak a kűtőmszter miniszteri beavatkozás ellen.

Közelmultban a munkaügyi miniszter leiratot intézett a timisoarai ipartestülethez, amelyet felszólított arra, hogy a timisoarai Iparos Székház javára az évek során adott anyagi támogatás ellenértékeképpen követelje az ipartestület a székháznak saját tulajdonába való átadását.

Ennek a miniszteri leiratnak az előzménye az, hogy az ipartestület közgyűlésein évről-évre egy két-három tagú ellenzék kifogásolta, hogy az ipartestület az iparosok székháza javára adományozásokat eszközölt.

Ezt a csekélyszámu ellenzék — amelyről mindenkor kiderült, hogy nem is iparos, hanem politikai célokat követ — a közgyűlés minden évben leszavazta. Ugy látszik, hogy ez az „ellenzék” most utat talált a munkaügyi miniszterhez és ennek következménye a miniszteri leirat.

A timisoarai ipartestület vezetésében a miniszteri leirat visszatetszést keltett. A vezetés nem csinál belőle titkot, hogy a miniszter intézkedése kellemetlenül érintette. Az a felfogás uralkodik, hogy az ipartestület az ipari székház javára évente adományozott összegeket mindenkor szabályszerűen fölvetta a költségvetésbe és ezt a költségvetést a munkaügyi miniszter mindenkor jóváhagyta.

Az ipartestület vezetésége azon a véleményen van, hogy az iparosság által egyhangulag megszavazott pénzekről volt szó, amit a miniszter eddig soha nem kifogásolt és amely pénzeket

alkalmával a sütőmesterek jogai is érvényesüljenek.

Stoica Rudolf aradi kiküldött országos élelmezési szövetség felállítását indítványozta.

Másik javaslatában azt kívánta az aradi delegátus, hogy az új szövetség harcolja ki, hogy

csak az kapjon sütőipar engedélyt, aki modern, higiénikus berendezésű műhelyt épített.

Ez a módszer is nagyban hozzájárulna a kontárrok letöréséhez.

MEGALAKUL AZ ORSZAGOS SZÖVETSÉG.

Több más indítvány elhangzása után a kongresszus határozatilag kimondotta, hogy

megalakítja az erdélyi és bánsági sütőmesterek szövetségét és az előterjesztett alapszabályok egyhangú elfogadása után megválasztotta Costescu Grigore és Theodor Ganovici diszelnökökből, Sechei Sándor elnökből, Drasoveanu József, Cseh József alelnökökből, Steiner szaklapszerkesztőből és Hollinger pénztárnokból álló újonnan választott bizottságot azzal, hogy lépéseket tegyenek a szövetség jogi elismerésének érdekében.

Sechei elnök ajánló szavai után a kongresszus tagjai percek alatt 13.500 lejt adtak össze a szövetség szaklapja fenntartási költségeinek fedezése céljából.

A nagyfontosságú gyűlés emelkedett hangulatban hétfőn délután fél egy órakor ért véget.

A jövővi nagygyűlést Timisoarán tartják.

az ipartestület minden feltétel nélkül adott egy másik iparosintézmény javára. Az ipartestület sohasem számított arra, hogy ezeket az anyagi támogatásokat valaha is visszakapja annál is inkább, mert a közgyűlésen rendszerint leszögezték a jegyzőkönyvben is, hogy az iparosok székháza a rajta levő terhek kifizetése után amugy is az össziparosság közös tulajdonába megy át.

Az iparosok székháza vezetésége ebben az ügyben most ülést tartott, hogy határozzon a munkaügyi miniszter leiratára való választást illetően. Kimondották, hogy fentartják úgy az ipari székház részvénytársaság, mint pedig az ipartestület egyértelmű határozatait, amelyek úgy szólnak, hogy az iparosok székháza a rajta levő adósságok kifizetése és a részjegyzék visszaváltása után az iparigazolvánnyal bíró timisoarai iparosok közös tulajdonába megy át és az ipartestület kezelése alatt fog állani.

Kimondották azt is, hogy ilyen értelemben irnak föl a munkaügyi miniszternek.

HELYESIRAS.

Beszédes példa, hogy milyen veszedelem származik abból, ha az írásjeleket helytelenül alkalmazzuk.

„Az ögróf belépett a szobába a fején, hófehér panamakalap volt a lábán, könnyű francia félcipő homlokán, sötét felhő borongott kezében, művészi intarziákkal díszített ebenfa szekrénykét tartott villogó szeme, csak úgy szórta a villámokat.”

NEMES EGYSZERÜSÉG.

— Na, hogy smakkol a házasság? — kérdezik a kávéházban Csiperkétől, a kéthetes férjtől.

— Rosszul.

— Miért?

— Már az első este összeveszttem a feleségemmel.

— Na és a szerelem?

— Szó nélkül.

Vas-és fémöntés

Gépműhely

Precíziós szerzőmók készítése.

LADISLAU

ASSAEL LÁSZLÓ

MŰLAKATOSSÁG Arad, Cal. Radnei 35. Gyártom a mezőgazdaság összes gépeit. Kenderfeldolgozó gépek — Malomberendezések saját modelom után készülnek.

Csak akkor engedik el a munkásbiztosító büntetéseit, ha a megbüntetett iparosok kérvényt nyújtanak be

Számos iparost, akik annak idején nem léptek be a munkáspénztár tagjai sorába, súlyos büntetésekkel sújtották. A büntetések a hátralekös betegsegélyző pénztári illetékek kifizetését tették ki és

sok esetben az ezer lejt is meghaladták. A betegpénztár központja már a közelmúltban mintegy háromszáz iparos büntetését elengedte és most újabb ötszáz iparos büntetését törölte. A munkásbiztosító pénztár köz-

pontja

elvben kimondotta, hogy elengedi a büntetést és a hátralekös illetékek fizetésére tízenkét részletet állapított meg.

Akik a büntetéstől szabadulni akarnak és a tízenkét részlet fizetésére vonatkozó kedvezményt igénybe akarja venni, azoknak a büntetés elengedését és a részletfizetés engedélyezését kérvényezniük kell.

A timisoarai cipészek és szabók a kontárok és „vállalkozó” kereskedők tisztességtelen konkurrenciája ellen

A timisoarai cipésziparosok szakcsoportja a napokban ülést tartott, amelyen a felszólalók sorra elpanaszolták ennek az iparágak bajait. A nagy adókon és egyéb terheken kívül

erősen nyomja a timisoarai cipészipart a fekete konkurrencia is.

A felszólalók egymásután rámutattak arra, hogy számos olyan kereskedő foglalkozik cipőeladással, akinek erre igazolványa nincsen.

Ezek a kereskedők cipőjavítási munkát is vállaltak, amiket cipőgyári munkásokkal végeztetnek.

Ezek a munkások otthonukban rendesen fel-

szerelt műhellyel rendelkeznek, amelyben ipar engedély nélkül dolgoznak. Elhatározta a szakcsoport, hogy úgy a Kereskedők Egyesületéhez, mint pedig a Gyáriparosok Szövetségéhez átiratot intéz és felkéri őket, hogy a tisztas cipészipar védelmében ezeket a vizsgás állapotokat szüntessék meg.

Gutu Simon elnökle alatt gyűlést tartott a timisoarai szabóiparosok szakcsoportja is és éles hangon követelték, hogy a jövőben a munkaügyi felügyelőség és a munkakamara

lépjön fel erélyesen a kontárok ellen, akik az adófizető szabóiparosok különben is minimálisra csökkent árait piszkos versenyükkel rontják.

Az aradi iparkamara mozgalmat indított a kisközségek vásárok hatósági megszüntetésére

Az aradi kereskedelmi és iparkamara már egy ízben interveniált a kereskedelemügyi minisztériumban az aradi kerülethez tartozó városokban és községekben a nagyvásárok számának csökkentése céljából. A minisztérium az előterjesztés alapján intézkedett is és

egy-egy kisközségekben a vásárokat eltörölte.

Tekintettel arra, hogy ezeknek a vásároknak a megszüntetését még mindig nem találja elegendőnek az aradi iparkamara, újabb fel-

terjesztéssel fog élni. A minisztériumhoz küldendő feliratban éppen a gazdasági viszonyokra való tekintettel kéri

a kisebb vásárhelyeken a vásárok megszüntetését, mivel azok a gazdasági érdekekre csak káros befolyást jelentenek.

A kereskedelmi és iparkamara a felterjesztésben pontos kimutatást küld, hogy mely helységek azok, ahol a vásárok megtartása gazdasági érdekekbe ütközik.

ARLEJTES BUCURESTIBEN KÓRHÁZI RUHAKRA.

Eforia Spitalelor Civile Bucuresti, szeptember 18-án 1500 kórházi ruha felnőttek részére, 400 kórházi ruha gyermekek részére. Információk az Eforia kórházi igazgatóságnál.

SCHNEIDERLEHRKURS DER TIMISOARE ARBEITSKAMMER.

Wie man uns aus Timisoara berichtet veranstalt die Arbeitskammer zur Vervollkommenung des Schneidergewerbes, einen Spezialkurs unter der Aegide der Kammer und Leitung eines Spezialisten. An diesem Kurs können junge Gewerbetreibende, Schneidergehilfen sowie Lehrlinge, die im letzten Lehrlingsjahr sind, teilnehmen. Die Kurse sind völlig unentgeltlich. Reflektanten mögen sich in der Timisoarer Arbeitskammer, Gewerbesektion, melden. Die Teilnehmer haben selbst für die notwendigen Schulrequisiten zu sorgen. Nähere Auskünfte in der Arbeitskammer an den Arbeitstagen von früh 8 bis nachmittags 2 Uhr.

KINDERMUND.

Gustis Vater hat einen Bart und wenn er zu seinen Töchterchen zärtlich sein will, dann wehrt sich die Kleine energisch. Da verspricht ihr der Vater für jeden Kuss zehn Groschen. Gusti ist einverstanden.

Aber schon nach dem zweiten Kuss sagt sie: „Papi, jetzt hab ich genug Geld.“

HASONLAT.

Lükéné haza jön és faggatva mondja: — Képzeld, Adolf, elestem és megütöttem az arcomat.

— Te is olyan vagy, — vigasztalja a férj, — mint a vajaskenyér. Mindig a bekent feledre esel.

DAS SCHLIMMSTE.

„Warum schimpfst du denn so über Egon, Grete?“

„Nicht nur, dass er mir das Herz gebrochen und mein Leben in Trümmer geschlagen hat, nein, er hat mir auch noch den ganzen Abend verdorben.“

Uj tagok az építész-szövetségben

A Hivatalos Lap augusztus 21-én megjelent 191-ik száma közli az elismert építészek névsorának folytatását, akik az Építészakamaráról szóló törvény (életbeléptetve az 1932. május 9-iki királyi dekrétummal) alapján a Romániai Építészakamara tagjai sorába felvételtek. Alább közöljük az Erdélyi és Bánsági Építészek Szövetségébe tartozó új tagok névsorát: Berecz János, Arad, Cal. Saguna 79—81; Berecz Ferenc, Mercurea-Ciuc. Str. Independentei 3.; Ciurdărescu Ilie, Orăstie; Zinz Frigyes, Agnita; Fényves Károly, Arad, Str. Mărășești 30.; Finz Henrik, Caransebeș, Str. Lugojului 49—51; Krón Lénárd, Arad, Str. Mátásari 34.; Lukács Ottó, Sighet; Madár Géza, Arad, Bdul Carol 47 a.; Marian János, Arad, Str. Cogălniceanu 49.; Maszni János, Arad, Str. Greceanu 24.; Runcan Aurel, Oravița, Str. Mihai Viteazul 80.; Salvan Virgil, Cluj, Str. Bisericii Ortodoxe 3.; Steiner Jenő, Arad, Str. Greceanu 5. a.; Virág Kálmán, Arad, Bdul Carol 5.; Graf Sándor, Arad, Str. Ioan Calvin 12.; Gross Károly, Mediaș; Hann Ferenc, Tg.-Mureș. Str. Papii Ilarian; Iorga St. Alex, Lugoj, Str. Făgetului 46.; László Antal, Gheorgheni; Leonhardt Ernő, Sighisoara Str. M. Albert 7.; Novotny Radu, Aiud, Piața Reg. Ferdinand.

VIZITEN.

- Ez egy antik festmény?
- Igen.
- És kit ábrázol?
- A feleségemet, leánykorában.

FELOSZLATAS ELŐTT ALL A SOCOMET.

A Resita-művek vezetősége régebben a gyártelepein készült cikkek eladására saját eladási irodát létesített. Néhány esztendő előtt megalakult a romániai vasgyárak ködörös eladási szerve, a Socomet, amely a Resita-művek, a Nadrágyi vasgyár, a Kaláni vasipar, a galatii Ausschnitt-művek és más vasipari cégek gyártmányainak árusításáról gondoskodott. Ugy látszik, hogy ez a rendszer nem vált be, mert a Resita-művek a Socomet-szerződést felmondta s elhatározta, hogy újból felállítja saját eladási irodáját. A Resita-művek eladási irodája, amely már a legközelebbi időben megkezdte működését, a fővárosban a cég kereskedelmi igazgatóságának kebelén belül létesül.

GLÜCK.

„Dieser Emil hat doch immer Glück gehabt.“

„Wieso?“

„Beim Austernessen in Ostende hat er im Sommer eine Perle verschluckt. Daraufhin liess er sich operieren und stelle dir vor, es hat sich herausgestellt, dass die Perle sehr wertvoll war. Man hat von ihren Erlös die Kosten für die Operation und für die Beerdigung bezahlen können.“

MILYEN AZ ÚJ KÖTELEZŐ SZIKVIZES ÜVEG?

Az egészségügyi miniszter rendeletileg szabályozta a szikvizüvegek új formáját. A rendelet értelmében a szikvizes üvegek faja a jövőben vagy üvegből illetve porcellánból, vagy tiszta, egyéb alkotórészt nem tartalmazó alumíniumból lehet. A cső, amely a szikvizet érintkezik, csakis tiszta üveg lehet. A kivezető csövet légmentesen el kell zárni és lehetetlenné kell tenni, hogy egyéb célokra is felhasználhassák. Ügyelni kell arra, nehogy a szikviz fémmele érintkezésbe kerüljön.

A limonádét csak zárt palackban szabad árusítani. A palack dugója kizárólag tiszta parafa vagy üveg lehet. A limonádés üvegeket csak zárt kocsin lehet szállítani.

DEHOGYNEM.

— Nem gondolja, hogy az alkohol megrövidíti az ember életét?

— Dehogynem. Borozgatás közben olyan gyorsan mulik az idő.

Hogyan történt a satumarei Iparos Otthon székházának egy papírintézmény javára történő átírása?

A satumarei ipartestület előjárósága egyhangulag tiltakozott a jogtalan vagyonelosztás ellen — Megtörténtek a törvényes lépések az átírás érvénytelenítésére — Az iparhatósági biztosnak, sajnos, ellenvéleménye van...

1910-ben történt, hogy a Satumare-szatmári iparosság szép emeletes palotát épített intézményeinek és kulturális alakulatainak elhelyezésére. Az Iparos Otthont az imperiumváltozás után több egyesület szeretné volna megszerezni, de ez eddig nem sikerült. Egy ízben az Astra maga is pályázott az Iparos Otthonra. Most másképp akarják az otthont elvenni. Létesítettek egy Ipari-estületi Otthon nevű egyesületet, amely csak papíron létezik. Ez az új egyesület kérvényt nyújtott be a telekkönyvi hatósághoz, amelyben arra való hivatkozással, hogy nem minden satumarei iparos tagja a satumarei Iparos Otthonnak, az Ipartestületi Otthon számára kéri az otthont. A telekkönyvi hatóság teljesítette a papíregyesület kérelmét és az Iparos Otthont átírta az Ipartestületi Otthon nevére.

Csütörtökön a satumarei ipartestület előjárósága ülést tartott, amelyen résztvettek: Dámboianu Izidor iparhatósági biztos és Baciu iparkolai helyettes igazgató is.

A gyűlés legérdekesebb tárgya az Iparos Otthon ingatlan telekátírási ügye volt, amelyet dr. Fischer József ipartestületi ügyész ismertetett az előjárósággal.

Tatorján István elnök megnyitó beszédében utalt a telekkönyvi hatóság ténykedésére, hogy

egy hivatalos jelentés alapján a tulajdonjogot átkebelezte a telekkönyvi hatóság az Iparos Otthon nevére, az Ipartestületi Otthonra.

Az elnök szerint minden iparos tudja, hogy az otthon épülete az iparosok áldozatkészségéből épült és azt az ipartestület soha meg nem vette és a telekkönyv által fogantatott hivatalos kiigazítás minden ténybeli alapot nélkülöz.

Dr. Fischer József ipartestületi ügyész előadta a fentebb ismertetett telekkönyvi állapotot és rámutatott arra, hogy

ingatlant csak létező személy szerezhethet és ez csak jogügylet alapján és ha lett volna is helytelen feljegyzés a telekkönyvben, téves telekkönyvi bejegyzések révén nem lehet senkinek tulajdonjogot szerezni.

Nem kell ettől az egész ügytől megijedni. Jogállamban élünk és a román bíróság elé kerül a dolog, amely törvénnyel a kezében hozza meg ítéleteit.

Bejelentette az ügyész, hogy a telekkönyv átíró végzését az ipartestületnek kikézbcsítették és

az ellen az ipartestület nevében a törvény-széknel ő mint ipartestületi ügyész felfolya-modást jelentett be, kérve annak megsemmisítését, mert az alkotmány a tulajdonjogot szentnek tartja, Ipartestületi Otthon nem létezik és mint ilyen, nem szerezhethet, de nem is szerzett a kérdéses ingatlanra tulajdonjogot.

Tudomással bírnak róla, hogy időközben az Iparos Otthon a telekkönyvtől kérte a kiadott végzés hatálytalansítását és a telekkönyvi állapot kiigazítását. Amennyiben az Iparos Otthon kérelmére a telekkönyvi hatóság kedvezően fog határozni, úgy az ipartestület felfolyamodását vizsgálja fogják vonni.

Az Ipartestület előjárósága az elnökség és az ügyész intézkedéseit egyhangulag jóváhagyóan tudomásul vette.

Az előjáróság határozata után szólásra állott fel Dámboianu Izidor iparhatósági biztos és a maga álláspontjának jegyzőkönyvbe iktatását kérte.

Maga részéről helytelenítette, ha egy ilyen birtokkérdésben politikai, vagy nemzetiségi szem-

Át akarják minősíteni a kisipari kamarák javára az ipartestületek vagyonát?

Ismeretes, hogy miniszteri rendelet jelent meg, amely utasítja az ipartestületeket, hogy ingó és ingatlan vagyonukról részletes kimutatásokat készítsenek és azokat juttassák el az ipari- és kereskedelmi minisztériumhoz.

HELYZETJELENTÉS A TGMURESI ÉPÍTŐSZEZONRÓL.

Targumureson legtöbb és legnagyobb munka a cukorgyárban van, ahol az összmunka értéke megközelíti a 100 millió lejt. Számokban kifejezve, az idén eddig 148 új építési engedélyt adtak ki, míg átalakítási, javítási engedélyt 166-ot.

A már folyamatban levő munkákon ki-

Rostschutzfarbe KAMPF dem HELLONIUM ROSTE

hochqualitatives Produkt für Grun- und Deckanstrich in allen Farben.
Man verlange Spezialangebot HEL-LA Chemisches Laboratorium ARAD.
Str. Eminescu 27.

pontokból ítélkezzenek. Ő kizárólag az ipartestület érdekeinek szempontjából vizsgálja az ügyet és tudomása szerint volt annak alapja, hogy 1919-ben az Iparos Otthon ingatlan vagyonát az ipartestületre írták. (Közbeköltések, hogy nem az ipartestületre, hanem az Ipartestületi Otthonra.)

Furcsának találja, hogy hét évig türték ezt a bejegyzést és csak 1926-ban jutott eszükbe, hogy megint az Iparos Otthonra irassák vissza az ingatlant. Most tiltakoznak ellene, hogy egy vagyon a nevükre kerüljön.

Keresni fogja a módokat, miképpen védje meg az ipartestület anyagi érdekeit. Bejelenti, hogy

az ügybe beavatkozott és mint iparhatósági biztos beadványt nyújtott be a törvényszékhez.

Az előjáróság az iparhatósági biztos bejelentését tudomásul vette.

Fischer József dr. ügyész lefordította az iparhatósági biztos románul elmondott kijelentéseit magyarra és azon véleményének adott kifejezést, hogyha meg fogja ismerni a való tényállást, a véleményét az iparhatósági biztos is meg fogja változtatni.

A különös rendelettel kapcsolatban most az a hír terjedt el, hogy az az új ipartörvény tervezetével van vonatkozásban. Allitolagos bucrestii értesülések szerint az ipartestületi vagyonokat egyetlen tollvonással a kézműipari kamarák vagyonának fogják nyilvánítani

vül közeli kilátás van még a román iparos tanuló otthon és az állami kórház munkálatainak a folytatására és idén hozzák rendbe a mészáros ipartársulat főtéri házat is.

AZ ORADEAI IPARTESTÜLET KONTAR-ELLENES FELHÍVÁST INTÉZETT A HELYI LAPOKBAN A VÁROS KÖZÖNSÉGEHEZ.

Az agilis oradeai ipartestület a következő felhívást tette közzé a városban megjelenő lapokban:

A megrendelő közönség védelme érdekében figyelmeztetjük városunk munkáltató polgárságát, hogy bármilyen nemű ipari munkát, csakis jogosított, iparigazolvánnyal bíró iparossal végeztessen. Ezt mindenkinek módjában áll megtenni, mert a vállalkozók iparigazolvánnyal, ipartestületi tagsági igazolvánnyal vannak ellátva, vagy a szakmai szindikátus által kiadott fényképes igazolvánnyal, melyeket a hatóságok is láttamoztak.

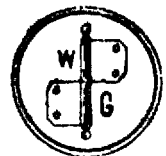
Ezekkel nem bíró egyénekekkel a megrendelők, vagy munkáltatók ne dolgoztassanak, mert amellet, hogy kontár, felületes és lelkiismeretlen munkát kapnak, a jogtalan iparüzés támogatása folytán a büntető eljárás ellenük is meg fog indulni.

Tisztelettel

az Ipartestület Elnöksége.

Az oradeai példát haszonnal követhetnek más városok ipartestületei is.

Grundmann
Grundmann
Grundmann
Grundmann

Tegyen próbarendelést!
Kapható minden vaskereskedésben!

zárat és kilincset nem kell össze-
reszelni

összeillesztve hozza a vasalást for-
galomba

gyárt mindenfajta ajtó- és ablak-
vasalást

bevésőzárának szerelésénél, ha
Grundmann-kilincset vesz hozzá,
egy órai munkaidőt takarít meg

Jogesetek a kisipar köréből

Az a szabómester, aki posztóval is kereskedik, nem ipari, hanem kereskedelmi adóval rovandó meg és a kereskedelmi adó után járó tizenhat százalékot köteles jövedelme után fizetni.

A bucarestii királyi tábla harmadik szekciójának 352—1933. szám alatti döntvénye.

Egy szabóiparos üzletében szövetekeket is tart, amiket nemcsak feldolgoz megrendelői részére, hanem üzletében el is adja. Ezt a szabómestert, az ipari adó után járó 12 százalékkal rótták meg jövedelme után, ami ellen a kincstár felülvizsgálattal élt. A bucarestii tábla kimondotta, hogy

a szabómester, aki saját műhelyében dolgozik és megrendelői részére szövetet ad el, a kereskedelmi törvény értelmében kereskedőnek is tekinthető, mégis az adótörvény szerint csak iparos és az ipari adóval rovandó meg.

A fent szereplő adózó azonban nemcsak a saját műhelyében és üzletében levő áruknak a megrendelők részére való feldolgozásával, hanem a szöveteknek eladásával is foglalkozott, anélkül, hogy azt műhelyében vele a vevő feldolgoztatta volna, tehát ez esetben

az adótörvény értelmében is kereskedőnek tekintendő

és a jövedelme után kereskedelmi adót és az az után járó 16 százalékot köteles megfizetni.

A munkásbiztosító csak annak a biztosított-nak fizet járadékot, aki magasabb összegű nyugdíjat más intézménytől nem kap.

A munkásbiztosító központi felelősségi bizottságának 1001—1934. számú ez év április 24-én hozott határozata egy nyugdíjhalmozási ügyben.

1933. évi július havában megszüntették egy biztosított járadékát nyugdíjhalmozás címén. Ez ellen az illető felelősséggel élt. Az iratokhoz csatolt határozat szerint a biztosított 559 lej kapott havonta a munkásbiztosító pénztártól a szenvedett baleset folytán. Megállapították azonban, hogy a nevezett még kap a Petrosani Bányatársulat alapjából is 1092 lej havi nyugdíjat.

A munkásbiztosító törvény 39-ik szakasza értelmében nyugdíjhalmozás esetén csak egy nyugdíj járhat és pedig a nagyobb összegre szóló. Az elsőfoku hatóság tehát helyesen szüntette meg a kisebb összegű nyugdíjat.

Nincs helye levonásnak az elhunyt alkalmazott özvegyének járó végkielégítésből.

A carasi törvényszék 503—1932. számú döntvénye a munkügyi törvény 77-ik szakaszának gyakorlati megoldásával.

A carasi törvényszék fenti döntvényével a munkügyi törvény egyik igen fontos gyakorlati kérdését oldotta meg.

A tényállás a következő volt: Özv. Grossu Mária a munkügyi törvény 77-ik szakaszára való hivatkozással elhunyt férje egy havi fizetésének háromszorosát követelte a vállalatától, amelynek a néhai alkalmazottja volt. Kérelmében az özvegy arra hivatkozott, hogy a megjelölt törvényszakasz szerint

„az elhunyt alkalmazott hátramaradottjai, özvegye és árvái, felmenő ágbeli rokonai, vagy családtagjai, akik az elhunyttal annak halála előtt együtt laktak, az elhunyt alkalmazott halálától számított három hónapon át ingyen lakhatnak a vállalat által a néhai alkalmazottnak rendelkezésére bocsátott lakásban.”

A törvény másik intézkedése előírja, hogy „az elhunyt fent meghatározott hátramaradottjai, ha a néhai alkalmazott egy évig mű-

„A szakiskolák dolgozó munkásokat nevelnek, nem pedig urakat és az állam szigorú törvénnyel gondoskodni fog, hogy ezeket a munkásokat a vállalatok alkalmazzák is“...

Angheliescu miniszter nagy beszéde az ipari szakiskolai tanerők Timisoaran tartott kongresszusán

E héten zajlott le Timisoaran az ipariskolák tanerőinek kongresszusa, amelynek megnyitó ülésén Angheliescu közoktatásügyi miniszter is részt vett. A kongresszust, amelyen az ország minden részéből számos tanár és tanárno jelent meg, Sterian Joan mérnök, az ipariskolák országos vezérfelügyelője nyitotta meg. Miután számos szónok üdvözölte a minisztert, Angheliescu nagyszabású beszédben foglalkozott az iskola-problémákkal. Kiemelte, hogy az elméleti oktatás előmozdítása után elérkezett az idő a gyakorlati oktatás fejlesztésére.

A románok vezetni akarnak saját országukban — mondotta — és nem akarnak továbbra is elnyomottak és idegenek lenni.

A miniszter hangsúlyozta, hogy nagy hiba volt az utolsó öt esztendőben annyi iskolát megszüntetni. Kifejtette, hogy a középiskolai tanulók nagyrésze Bukovinában és Besszarábiában is a kisebbségek köréből kerül ki. Hangsúlyozta, hogy az ország e részeiben mindent el kell követni a román kultúra terjesztésére. Rámutatott arra, hogy

a Bánságban a középiskolai tanulók kétharmada kisebbségi és csak egyharmada román.

A miniszterium szükségesnek tartja, hogy a gyakorlati oktatást az elméleti tanítással egyenrangúvá tegye.

A szakiskolák dolgozó munkásokat fog-nak nevelni, nem pedig urakat.

Szigoru törvényre van szükség, hogy

ködött a vállalatnál, egy hónapi, ha egytől-három évig, két hónapi, ha három évnél hosszabb ideig működött, jogosítottak annak három hónapi fizetésére is.”

Özv. Grossu Mária néhai férjének havi fizetése 5000 lej volt, így az özvegy 15000 lej követelt.

A vállalat elismerte az özvegy fenti jogát, 10.000 lej ki is fizetett neki, de 5000 lej levonásba helyezte. Tette ezt a munkügyi törvény 60-ik szakaszára és az e törvényhez kiadott végrehajtási utasítás 62-ik paragrafusára való hivatkozással. Az előbbi szakasz szerint

„A legalább hat hét óta működő alkalmazottnak vis major, így betegség, katonai behívás, baleset bekövetkezése esetén joga van távolléte első hét napjára járó fizetésére.”

Az idézett törvény jelzett végrehajtási utasítása szerint pedig

„a vis major esetén, ha az alkalmazott valamely intézménytől vagy alaptól segélyt kap, a munkaadó csak a kapott segély és az alkalmazott 7 napi távollétére annak járó összeg különbözetét tartozik fizetni.”

Már pedig, érvelt a munkaadó vállalat, Özv. Grossu Mária a munkásbiztosító pénztártól 5000 lejes temetkezési segélyt kapott, tehát a vállalat jogosan vont le a 3 hónapi illetményből az egy hónapra eső 5000 lejt.

Az 5000 lej tőke és költségei miatt az özvegy pert indított és a bíróság el is marasztalta a vállalatot. Az elsőfoku ítéletet az alperes a törvényszékhez feleltette meg, amely helybenhagyta az elsőfoku ítéletet, amit a következőképpen indokolt:

„Nem sértett jogszabályt a járásbíró, amikor a törvény 77-ik szakaszát alkalmazta, mert a 15000 lej az elhunyt alkalmazott özvegyének jár. A vállalat nem volt jogosult az 5000 lej levonására, mert az özvegy mint temetkezési segélyt vette fel az elhunyt után a munkásbizto-

minden vállalat és intézmény ezeknek a szakiskoláknak végzett növendékeit alkalmazza, ne pedig olyanokat, akik külföldön tanultak.

Az államnak támogatni kell ezeket a végzett növendékeket és segíteni kell, hogy műhelyt állíthassanak fel. Erről már a jövő évi költségvetés keretében gondoskodik. Erre a célra két-három millió lejt vesznek fel.

REVANCHE.

„Denken Sie sich“, behauptet der Bankier, „ich bin die letzten zehn Jahre nicht im Theater gewesen.“

„Sehen Sie“, pariert der Schauspieler, „und ich nicht in der Bank“.

**Iskolai egyenruhát
MARITA uriszabóságban rendeljen**
Arad. Str. Brancovici 2. a) szám

KEGYELET.

—Tíz éve látom magát ugyanebben a nadrágban. Miért nem vesz már egy újat? Vagy nos ember létre adhatna valamit az öltözködésére.

— Hiszen igaz, de — tudja — már ugy a szívemhez nőtt...

sító 5000 lejét. A 77-ik szakasz intenciója pedig az, hogy

a hátramaradottak addig is, míg a kenyérkereső elhalálozása folytán előállott új helyzetbe be tudnak illeszkedni, valamelyes anyagi eszközökkel rendelkezzenek.”

A munkügyi törvény 60-ik szakaszának utolsó bekezdése és a regulament 62-ik szakaszának utolsó bekezdése világosan azt tartalmazza, hogy

amennyiben a munkás a munkától az ott felsorolt okok miatt távol van és közben a munkaadótól és más intézettől is kap segélyt, a vállalat az általa folyósított összegből a már más uton — más intézettől kapott segélyt levonásba hozhatja.

Eltekintve attól, hogy a törvény 60-ik szakasza a regulament 62-ik szakaszával ellentétben van, mert a regulament bővebben intézkedik, nyilvánvaló, hogy

ezek a szakaszok csak akkor nyerhetnek alkalmazást, ha a munkás életben van.

Ezek a rendelkezések tehát a folyamatban levő munkaszerződésekre vonatkoznak.

Kitűnik ez különben a munkügyi törvény 74-ik szakaszából is, amely szakasz szerint

„a munkaszerződés megszűnik a munkás halála folytán.”

A törvény 77-ik szakaszában foglalt jogokat utódai —özvegye csak akkor élvezhetik, ha

a munkaszerződés éppen az elhalálozás ténye folytán szűnik meg.

Olyan paragrafusok nem alkalmazhatók tehát a fentiek alapján az elhunyttal szemben, amelyek folyamatban levő szerződésekre vonatkoznak és mert a törvény fent idézett szociális tendenciájának is helyt kellett adni, az özvegynek járó 15000 lejből, amelyre teljes jogcíme van, levonás nem eszközölhető.

Közli: Dr. Kela Sándor.

Nagyszabásu ünnepségek a salontai Iparos Dalegylet 70 éves jubileumán

Vasárnap tartotta lélekemelő ünnep keretében 70 éves jubileumát a salontai Iparos Dalegylet. Az ünnepen számos dalárda és az erdélyi és bánági dalos élet csaknem valamennyi vezető személyisége megjelent.

Az ünnepség a vasárnap reggeli istentisztelet után, amelyet a református templomban tartottak a Bihari Dalosnap diszkozyűléseivel vette kezdetét, amelyen Kovács Béla salontai intérimár elnök és Bakator József, a jubiláns dalárda elnöke mondott üdvözlő beszédet, ami után Inczédy Jocksmann Ödön dr. magasan szárnyaló elnöki megnyitó beszéde következett. Ezután Szabó Z. főtitkár felolvasta a jubiláns egyesület 70 éves múltjának történetét. Bánáss László dr. pápai kamarás, Greavu Aurél dr. Molnár György, Hunyadi Géza, Balogh József, Bagossy Sándor, Scheiblinger karnagy (Timisoara), Lenkei Imre (Cluj), Székely Károly (Arad), Jakab Viktor (Belényes), Bójtay János (Carei Mare), Róff I. (Oradea), mondottak a még üdvözlő beszédet. Gyula Zuh Lajos, Rozsnyai László 25 éves dalos múltjának elismeréseként ezüst érmelet nyújtott át nekik az országos szövetség nevében.

Óriási közönség részvételével tartották meg vasárnap este a hangversenyt, amely a nap fény-

pontja volt. Andrassy Ede országos karnagy vezetése mellett bevezetésül a férfi öszkar a királyhimnuszt adta elő, amelyet a közönség állva hallgatott végig. Ezután a jubiláló dalárda szerepelt egy szép számmal Kardos Ferenc karnagy vezetésével igen szép sikerrel. Bakator József esperes-plébános elnöki megnyitóját, majd a Belényesi Magyar Dalkör (karnagy: Bányai József) igen szép számai szintén nagyon tetszettek. Az oradeai Liszt Ferenc énekhar (Andrassy Ede karnagy) hatalmas sikert aratott, Inczédy Jocksmann magánéneksszámai ezuttal is a megszokott frenetikus hatást váltották ki. Ezután a következő dalárdák szerepeltek még: Nagyvárad Guttenberg Dalkör (Soós András karnagy), Kolozsvári Lyra Dalkör (Szántó Béla), szünet után az oradeai Liszt Ferenc zenekar és énekhar (Andrassy Ede), a chisineui református énekhar (Kilin Sándor), az oradeai Sztárai Énekhar (Soós András), a timisoarai CFR Lyra Dalkör (Scheiblinger János) és az oradeai Magyar Dalkör. Nagy sikere volt még Tardos Magda zongoraművésznek. A hatalmas műsort Dohi Árpád református lelkész gyönyörű záró beszéde fejezte be, ami után kitűnően sikerült táncmulatság következett.

Szigoru vizsgálatokat rendelt el a pénzügyminiszter a fényüzési és forgalmi adó körül

Az adóbevételek állandó és ijesztő csökkenése miatt, akormány a legnagyobb aggodalommal tekint az idei költségvetési előirányzat bevételeinek végleges alakulása elé. A költségvetési bevételek — mint jelentettük — távolról sem folynak be teljes előirányzott összegükben és érthető az az aggodalom, amely az államháztartás felelős intézőit eltölti emiatt.

A kormány most új, fokozottan szigorú adóbehajtási politikát akar kiorószakolni a behajtási szervektől, amelyek — a kormány álláspontja szerint, —

nem szorgalmazták kellőképpen az adóbevételek inkasszálasát.

Igy a pénzügyminiszter meg van arról győződve, hogy a fényüzési- és a forgalmi adó bevételeinek hanyatlása legfőképpen annak tudható be, hogy eme két adónem iránt

ellanyhult a pénzügyi szervek figyelme.

A pénzügyminiszterium most körrendeletet küldött az ország valamennyi pénzügyigazgatóságához. Ez a körrendelet az adóbehajtások legszigorubb formában történő keresztülvitelét, a „nincs kegyelem” elvét kívánja keresztülvitetni. A rendelet külön foglalkozik a fényüzési- és forgalmi adók behajtása körül mutatkozó állítólagos mulasztásokkal és utasítja a pénzügyigazgatóságokat, hogy a körzetükbe tartozó valamennyi vállalatnál

tartsanak szigorú vizsgálatokat,

egyrészt annak megállapítására, hogy az illető vállalt — ha nem kategorizálták a fényüzési és forgalmi adófizetőinek csoportjába, — vajjon tényleg nem köteles a kérdéses adónem fizetésére. Ha pedig a vállalat amugy is fizet forgalmi, vagy fényüzési adót, akkor, hogy nem hanyagolják-e el fizetési kötelezettségeiket.

A körrendelet egyébként az esetleg felsőbb vizsgálatnál megállapított összes mulasztásokért,

a helyi pénzügyigazgatóságok teszi felelőssé:

kivetési és a behajtási pénzügyigazgatóságok vezetőit egyaránt...

GRANDIOZUS KÖZMUNKAT KAPTAK AZ IPARISKOLAK.

Anghelascu dr. közoktatásügyi miniszter utasította az ország ipariskoláit, hogy az elemi iskolák számára a szükséges padokat és íróasztalokat készítsék el. A munkával szeptember elsejéig el kell készülniök. Minden ipariskola megkapta az utasítást, hogy mely iskolák számára milyen butorokat készítsen.

Minimálisra csökkent az országban a váltóhitei

Vannak megyék, ahol havonta egy két óvatolás történik a példátlanul legyengült hitelélet miatt.

A bucaresti központi statisztikai hivatal most hozta nyilvánosságra a június végével lezárult félesztendőben megóvatolt váltókról készült kimutatást. Az óvatolt váltók száma és értéke hihetetlen hanyatlást mutat az elmúlt esztendő számadataihoz viszonyítva és az eltérés arányai még jobban kibontakoznak, ha az adatokat az 1932. év első feléről készült kimutatás adataival hasonlítjuk össze.

1934. év első felében összesen

21.073 váltót óvatoltak az ország területén, 488.000.000 lej értékben.

Az elmúlt év első hat hónapjában ezek az adatok így alakultak: 65.929 óvatolt váltó, 1.324.705.000 lej értékben... Két esztendővel ezelőtt az első félesztendőben pedig a kimutatás szerint 145.706 darab váltót óvatoltak meg és ennek összege 2.914.318.299 lej volt. Tehát ebben az esztendőben

ben még a félmilliárd lejt sem haladja meg az óvatolt váltók összege, ugyanakkor, amikor két esztendővel ezelőtt közel három milliárd lejt tett ki ugyanez a társal...

Az óvatolt váltók összegének és számának hanyatlása nem a hitelélet feljavulásának jele: ellenkezőleg, azt mutatja, hogy

Romániában a váltóhitei szinte teljesen megszűnt.

Az a tény, hogy a váltók óvatolása lassanként szinte teljesen megszűnik, semmiképpen sem azt mutatja, hogy a váltókat igénybevevő közönség fizetőképessége feljavult. A helyzet az, hogy a váltókihitelezéseket a minimum alá redukálták. Vannak megyék, ahol havonta mindössze egy-két óvatolás történik. Ezekben a megyékben gyengébb a hitelélet, mint valaha.

SULYOS ESET.

Kohnt megvizsgálja az orvos és így szól:
— Menjen haza és fürödjön meg.
— Ajvé, — sóhajtja a páciens, — ilyen súlyos a dolog?

HOGYAN SZANALJÁK A CLUJI IPARKAMARA SOKMILLIÓS ADÓSSAGAIT?

A cluji iparkamara, bár hatalmas székház állott rendelkezésére, néhány évvel ezelőtt óriási költségekkel és természetesen adósságokkal, új székházat építtetett. A hatalmas adósság rendezése, mint az előjelekből már bizonyosnak látszik, úgy fog megtörténni, hogy a hitelező Banca Albina átveszi az iparkamara új bérpalotáját, ezzel szemben lemond követelése fenmaradó részéről. A hatalmas épülettömb kizárólag a bank tulajdonát fogja képezni, ezzel szemben a cluji iparkamara megszabadul legnyomasztóbb adósságától.

A kamara elveszti tehát új épületét, tartozik visszafizetni az építkezésekre kikölcsozött tisztviselői nyugdíjalapjának millióit és az építkezési kaland számlálatlan milliós veszteségei után eljut oda, ahonnan elindult: tehermentesen az övé lesz a — régi kamarai székház.

**Mi megkönnyítjük
a bevásárlásait!**

**Merkur-könyv...
Hét havi hitel...**

Milyen lesz Londonban a női divat az idei őszi és téli szezonban?

Bőr- és bőrdíszítések estélyi ruhához és kosztümhöz — Szövetkeztük bőrrel díszítve. — Hosszu hajviselet a látóhatáron. — Magasszárú női csizma himzett köpenyhez. — A puffos uj nem hagyja magát.

London női divatban is függetleníti magát Páristól.

Londoni jelentés szerint a szigetország fővárosában forrong a divat. Tavaly főleg a prémek uralták az angol divatot, idén a bőrdíszítések kezdenek előtérbe nyomulni. A hölgyek

bőrövet viselnek estélyi ruhákhoz, köpenyükhöz, kosztümjeikhez és bőrrel díszítik kalapjaikat.

A kesztyűket szövetszálból készítik, amelyet ugyan csak bőrrel díszítenek. Mindenféle pompás kosztümöket lehet látni színezett bőrdíszítésekkel, lávossal és drága csatokkal. Most már kezd kialakulni a téli divat, amelynek irányzata ismét a prémek felé mutat.

A prémeket idén festeni fogják.

Az őszi kosztümökön látható rókaprémek egészen szokatlan színűek. Gyengéd füzödek vagy biborba játszó violák. A köpenyek utánozzák az egykori orosz divatot, vagyis

magasan zártak és bőrvörré csukódnak.

COPFOS MEDIKÁK.

A „bőrdívat” ellenére megállapítható, hogy Angliában a divat nőiesebb irányzatot mutat, elmentetben az utóbbi évek divatjaival, amelyeknek bizonyos katonás vonalvezetésük volt. Az új divat hatása erősen mutatkozik már az egyetemeken is, amelyeknek női hallgatói minden fakultáson hű csatlósai szegődtek az áruházak és szalonok divatrajzolóinak. A nyári vizsgákon például a medikák olyan ruhákban jelentek meg, melyek nagymamáknak sem váltak volna szégyenükre. Anyáik még a „praktikusan egyszerű” ruhák-

ért lelkesedtek, ők pedig visszafordították a divatot néhány évtizeddel.

Mind az ötven medika hosszú hajjal ült le a komoly professzorok színe elé.

A copf divatja is egyre jobban kezd hódítani és azok, akik kellő időben nem gondoskodtak hajuk megnövesztéséről, most a női fodrász segítségét veszik igénybe a fogyatékoságuk eltüntetésére.

Egyre-másra vásárolják a vendégcopfokat.

A hajviseletben egérszürke, fekete és vörösbarna a divatos szín.

Mint mondtuk, a divat bizonyos oroszos külsőt kölcsönöz a hölgyeknek. A köpenyek bőven el vannak látva himzéssel és már most feltűnik az uccákon

a magasszárú csizma a nők lábán.

A csizmák is színesek, többnyire vörösek és feketék. Ugyanakkor feléled a muff divatja is mindenféle változatban.

A nyár már nem hoz gondot,

végi ruháimat

Hoszpodár-hoz küldöm

átfesteni, vagy illog tisztítani.

Arad, Strada Stroescu 13.
és Strada Eminescu 3

Fadrusz- emlékek

Írta: MÓRA FERENC.

Közismert tény, hogy Fadrusz János, a világhírű magyar szobrász-zseni előbb lakatoslegény volt, azután évekig, mint jafaragó munkás kereste a kenyerét és csak korti ifjúságának nehéz munkában való átkinlódása után kezdődött meg élete igazi nagy küzdelme, amelyet művészi céljainak elérése érdekében megvívott. Fadrusz életének ebből a második korszakából mond el két megtörtént élményt Móra Ferenc alábbi remekbe öntött tárcáik.

Kettőt is tudok olyat, amit emlékezem szerint nem láttam följegyezve seholsem. Azaz, hogy az egyiket mindennap látom és magam jegyztem föl az alá a gipsz-feszület alá, amely a szegedi múzeum oszlopcsarnokának a legszebb dísz. S amelyikről én már azt is olvastam a pesti lapokban, hogy elveszett, azt is, hogy Amerikába került, pedig itt őrizzük vagy huszonöt esztendő óta s minden esztendőben látja vagy százezer ember.

Krisztus a keresztfán a hivatalos neve annak a Fadrusz-szobornak, amelyiknek néhány gipszöntvénye közül egyik itt van a mi múzeumunkban. Fadrusz csillagokra ívelő karrierje tulajdonképpen ezzel a szoborral kezdődött: a művész-történet feljegyzi róla, hogy ezzel nyerte el 1892-ben a Képzőművészeti Társulat ezerforintos nagydíját. Hanem azt már kevesebben tudják, hogy Fadrusznak ez az első mestermunkája tulajdonképpen Bécsben készült, még pedig nehéz viaskodással.

Először csak magával viaskodott a művész, ahogy azt a műalkotás belső törvényei kívánják.

Sokat tervezett, sokat tanulmányozott, sokat próbált a mester, akinek erudíciója nem volt kisebb a zsenijénél. Amit a bécsi műgyűjtemények és könyvtárak nyújthattak neki Krucifixekben, azt mind végigtanulta s ennél ő mindnyájánál különbet gondolt el. De akár meddig próbálkozott, nem tudta kihozni az agyagból, amit elgondolt. A kinszenvedést akarta megszépíteni, de csak a megszépítés sikerült, a szenvedés realizálása nem.

Ekkor támadt az az ötlete, hogy az eleven kinszenvedést veszi modelnek. Michelangelóról is rebesgették annak idején, hogy mikor a kiforgatott tagu Rabszolgá-szobrokat csinálta, halálordítás hangzott ki a Vatikán kertjéből. Sőt már a görög Parrhasios-ról is járt ilyen mende-monda, a fájdalom festőjéről, — Pierre Loys novellát is hamisított róla, A biborruhá férfit. Lehet, hogy Fadrusz is ismerte ezeket a meséket, de enélkül is föltámadhatott benne a Michelangelo gondolata, akinek a gigantikus erejével ugyis tart valami rokonságot az övé. S a művész-psziche*) törvényei valószínűleg nem sokat változtak Parrhasios óta sem. (Nem is szólva a közönség pszichéjéről, mert az tán a kőkorszak óta se változott.)

De azért nem kell megijedni, Fadrusz nem feszített fel senkit. Beérte azzal, hogy fogadott egy jókötésű hietzingi parasztot, aki hajlandó volt pár percre karjainál fogva felkötni magát a keresztre. Hogy hány ezüst pénzt kapott érte, azt nem tudom, de az bizonyos, hogy kinszenvedte a jámbor még ezen a világon a másvilági büntetését.

Mert az történt, hogy amint megkezdődött a felkötött ember meztelen izmainak rettentő játéka, a mester azonnal nekiesett a mintázó-agyagnak és attól fogva ő nem ember volt: művész. Minél igazibb lett a vonaglás, minél rettentőbb az arckifejezés, minél halálosabb kinu

*) művész-lélek.

A muffokat főleg bársonyból és prémből készítik.

KÖCSÖG-KALAP ÉS PUFFOS UJJ.

Sohasem volt még olyan furcsa kalapdivat, mint idén a londoni. A kalapok mindenféle lehetetlen formát utánoznak, így többek között virágvasát, felfordított kosarat, köcsögöt. Bizonyos, hogy amilyen gyorsan születtek, ugyanolyan gyorsasággal tűnnek majd le a divat színpadáról.

A délutáni ruháknál még mindig uralkodnak a puffos ujjak.

Ezeknek a ruháknak az anyaga bársony és taft. A bluzok magasan csukódnak, üveggombdíszítéssel és masnival.

London divat tekintetében az idén, ugyán szik, függetleníteni fogja magát Páristól, ami már régi vágya. Szabadságharca az új szezonban sikerrel kecsegtet.

SZEPTEMBERBEN TÖR KI A VILÁGTÖRTÉNELEM LEGNAGYOBB SZTRAJKJA.

Newyorkból jelentik, hogy a textil munkások uniója szeptember elsejére kimondta a sztrájkot. Szövők és fonók háromszázezren vannak, akikhez azonban a kelmefestők ötszázezres tömege is csatlakozik. Valószínű egyes rokonszámok szimpátiástrájkja és így számítani lehet, hogy Amerikában szeptemberben a világtörténelem legnagyobb sztrájkja kezdődik, amelyben körülbelül egymillió ember vesz részt.

FLÓRT.

Grün a kávéházban ül mutatós fiatal feleségével. A szomszédos asztaltól egy fiatalember feltűnően fikszirozza az asszonykát. Grün egy darabig „nem veszi észre” a dolgot, de amikor látja, hogy kezd a flórt az asszonynak is tetszeni, egy cédulát ír és az ifjú kraklért asztalához küldi. A cédula szövege a következő:

MONDJA? VELEM AKAR MAGA KIKEZDENI?

Pár pillanat múlva már hozzá a pincér vissza a gyűrött cédulát, hátlapján a következő szöveggel:

NEM MAGAVAL, CSAK A FELESEGEVEL.

az ordítás, annál jobban hatalmába ejtette a szobrászt az extázis. Elfelejtette az embert és nem látott mást, csak a témát.

Az önkívület lázával dolgozott és csak akkor riadt vissza emberré, amikor készen lett a munkájával. Csakhogy mire a parasztot többször inszakadással szabadította a keresztről, az már inkább halott volt, mint eleven. Locsolgatta, dörzsölgette, babusgatta aztán, tyukkal-kaláccsal tartotta, míg a betegágyat nyomta, de azért a paraszt mégis csak följelentette. Szenvedni tudott, mint a Krisztus, de megbocsátani nem.

A bíró értelmes ember volt s csak könnyű testi sértésért ítélte el Fadruszt néhány hétre. Azt leülte becsülettel, sőt boldogan. Hiszen megcsinálta, amit akart, meggyúrta az élő kinszen-szenvedés szobrát. Csak akkor fakadt sírva, mikor kiszabadulása után otthon a mintát darabokra törve találta. Soha se tudta meg, a rendőrség kezén pusztult-e el a corpus delicti*), bosszu tette-e tönkre, vagy cselédlügylenség. Újra nekifogott, de most már nem mert idegen étellel kísérletezni. Magát kötötte fel a keresztre és félkörbe állított fotografusokkal készítettett pillanatfölvételeket, ezeknek az alapján készült el a feszület a mai formájában, mint a szenvedésnek eszményien reális megtestesítése.

Fadrusz persze sokkal kevesebb ideig függött a feszületen, mint a hietzingi modell; őt, amint clájult, rögtön leszedték a fényképezésk.

En ezt a történetet Prelogg Józseftől hallottam, a szegedi piarista gimnázium igazgatójától. Ő pedig magától a művésztől hallotta, mikor az a Tisza Lajos szobra ügyében idelent járt és a kegyes atyák vendége volt. Prelogg igazgató ur, a Krisztus szíve szerint való pap és igaz ember, írásban adta át nekem ezt a történetet, — aki nekem nem hiú el, az hívja el neki és *

*) bűnjel.

A külföldi gyártású gépek behozatalának és a működő belföldi gyárak üzembővítésének korlátozását követeli a hazai gyáriparosok egy csoportja

A belföldi ipar már hosszabb idő óta követeli a kormánytól, hogy szorítsa meg a külföldi gépek behozatalát, mert a gépimport olyan arányokat kezdett öltetni, amelyek különösen egyes termelési ágakban erősen túlzottnak látszanak. A gyárosok szerint a kontingentálás következtében mutatkozó ipari fellendülés arra készteti a bankokból évekkel ezelőtt kimenekített és azóta improduktív tőkéek egy részét, hogy ebben a formában keressenek gyümölcsöt, de

az újabb és újabb gyárak alapítása, valamint a meglevő üzemek kibővítése már egészségtelen tempóban folyik

és veszélyezteti a már létező vállalatok prosperitását.

Igy a textilszakmában, sőt néhány más iparágban is a már meglevő gyárak termelési kapacitása meghaladja a belföldi szükségletet s így az újabb létesítendő üzemek túltengése könnyen összeroppanthatja a jelenlegi fellendülést.

A már meglevő gyárak állandó tiltakozásának nyomása alatt az ipar- és kereskedelmiügyi minisztérium

komolyan foglalkozik az ipari gépek behozatalának megszorításával.

A minisztérium a kérdés tisztázása érdekében megkezdte az adatgyűjtést és kiderült, hogy

az elmúlt évben több mint 900 millió lej értékű új gépet hoztak be Romániába.

Ez olyan hatalmas összeg, amely a belföldi ipar rég nem látott arányu terjeszkedését mutatja. Az egyes iparágak szerint a tavalyi gépimport a következő tételekből tevődik össze: villamos gépek 463 millió lej, textilipari gépek 103.6 millió lej, motorok 161.8

millió lej, cukorgyári gépek 57.7 millió lej, gépalkatrészek 116.1 millió lej.

Tekintettel arra, hogy az utóbbi időben a behozatali nehézségek miatt

már belföldön is kezdenek gyártani egyes ipari gépeket, sőt a kontingentálás várható újabb megszorításával a belföldi gépgyártás bizonyára fel fog lendülni,

a különféle gyáripari kategóriák nemcsak azt követelik, hogy a kormány tiltsa be a gépimportot, hanem

szigorítsa meg általában az új gyárak alapítását és a meglevő üzemek kibővítését.

A jelek szerint az iparügyi minisztérium hajlandó a gyárosok álláspontját magáévá tenni és rövidesen nyilvánosságra hozza erre vonatkozó szándékait.

ARLEJTESEK KÖZÉPÍTKEZÉSEKRE.

A Cluj I. Ferdinand király egyetem, szeptember 12-én 430.000 lej, 990.699 lej és 383.000 lej értékű építkezési munkálatokat ad ki. Információk az egyetem adminisztratív hivatalánál. Óvadék 5 százalék.

Roads község (Nagyküüllőmegye), szeptember 20-án állami elemi iskola építésének kiadása. Előirányzat 575.910 lej. Óvadék 5 százalék. Információk a primarián.

BIRÓ ELŐTT.

— Szóval én azt állítom, hogy a vádlott alkoholista?

— Nem merném határozottan állítani, elnök ur, de ha egy üveg konyak volnék, nem érezném magam mellette biztonságban.

pátereknek, akiknek feketekává és dörgicsei mellett mesélte el a mester a Feszület megszületését.

Ekkor mondta el a másik történetet is, amelyben kevesebb a romantika, de nem kevesebb a belső igazság. A pozsonyi Mária Terézia-szobor leleplezésekor történt. Fadrusz tisztában volt vele, hogy amit alkotott, az az örökkévalóság — szegény, ha tudta volna, milyen közel van ennek az örökkévalóságnak a végéhez! — de nagyon félt, hogy a teret szegélyző háromemeletes paloták agyonnyomják a szobrot, amely ponyvákba öltöztetve várta a leleplezést. Minél közelebb volt a leleplezés ideje, annál jobban szorongatta az aggodalom a mestert, s mikor a nehezen várt nap elérkezett, nem tudott másra gondolni. Köröskörül rengeteg ember, a tribün első sorában miniszterek, főpapok, királyi hercegek, udvari emberek, mágnás-asszonyok, Pannónia virágos kertje. S ahány virágszál, mind Fadrusz felé bókolt, ahány nagyúr, mindnyájának bemutatják, de ő se hall, se lát, csak a rettentő háromemeletes palotákat nézi. Mi lesz velük? A jó Isten, a világteremtő művész tehetne valami csodát a szegény földi művész kedvéért. Egy kis földindulás mindent helyrehozhatna. Csak éppen ott a tér szélén. Csak éppen a három emeletes házban. Csak legalább a harmadik emeleten...

Egy díszmagyaros ur a kezébe nyomja Fadrusznak a nyomtatott programot, el is magyarázza. Van abban minden, ének, beszéd, óda, zene, koszorú, még huszonöt ágyulövés is a Dunaparttól a liget felé. Ennyi megilleti a márványkirályt, mikor méltatlan leple lehullik. Szép lesz, ugy-e mester?

A mestert kiveri a forró hideg. Nehéz karja alatt megreccsen a tribün korlátfája. Ha nagy

*) A fehér carrarai márványból faragott szobrot a cseh impérium elején feleltelen elemek összetörték.

szemé robbantani tudna, a háromemeletes palotának már nyoma se volna. Erős nyaka majd szétfeszíti a gallért, ahogy az izgalomtól megduzzadnak benne az erek. Uristen, mit lehetne itt csinálni? Lehunyja a szemét, mert forog vele a világ.

Amikor kinyitja, már ott szikrázik előtte a márványcsuda a nap ragyogásában. Milyen szép, milyen pompásan érvényesül, micsoda nagyszerű keretet adnak neki ezek a kedves háromemeletes paloták! Milyen bohó is az ember, hogy úgy tudja magát agyrémekkel gyötörni!

Mire a diszebédre került a sor mintha kicserélték volna Fadruszt. Visszabókolt a hölgyeknek, a diadalmas művész leereszkedésével fogadja a nagy urak gratulációit, gyönyörködve nézi az asztalok virággirlandjait, — ugyan csak hervadt hónapos rózsák, de azt hiszi, sohse látott ilyen szépet. Aztán a poharak is hogy csillognak és nini, sohase vette még észre, hogy a csillár körül reszkető legyeknek, milyen szivárványszín a szárnya.

— Gyönyörű szép nap ez, kegyelmes uram — fordult oda a balján ülő zászlós urhoz, — bizonyisten kár hogy az a huszonöt ágyulövés elmaradt a programból.

— Elmaradt? — mereszt nagy szemet a főúr.

— Hiszen azért kellett tíz percig megállni minden ceremóniával, mert az örült dörgés miatt egy hangot nem lehetett hallani.

Fadrusz a huszonöt ágyulövből nem hallott egy hangot se. És ha száz ágyu szól volna, abból sem hallott volna egyet se. Ő akkor örült annak, hogy a paloták nem ütötték agyon a szobrákat.

Lesznek, akik ezt a történetet nehezebben hiszik el, mint amazt. De aki művész, az mind meghitelt rá, hogy így történt.

Ne felejtse el!

A „MERCUR”
cipőáruházban

ARAD,

(Piata Avram Iancu 21.)
kisiparosok által készített

elegáns
cipőt kaphat
olcsó árban!

Wiederkehr des Jacketts

Wie kleidet sich der elegante Herr bei festlichen Anlässen, die dennoch für Frack oder Smoking nicht genug repräsentativ sind? Die Nachkriegszeit haben die zereemonielle Strenge der Modevorschriften einigermassen gelockert. Der Herr, der sogar mit weichem Kragen zu einer Premier kam und ohne das geringste Schuldbewusstsein in einer der vorderen Parkettreihen Platz nahm, galt während der letzten Jahre kaum als Sonderling und Eigenbrötler. Wenn auch die sonderbaren Schwärmer, die schier im Bauernjanker und mit Haferhosen gesellschaftliche Veranstaltungen besuchten, mit ihrer Exzentrität nicht allzuviel Anklang fanden, so legten viele Herren dennoch auf Bequemlichkeit mehr Wert als auf Eleganz und bewilligten sich sogar zu Anlässen, die gewisse Etiketteanforderung stellen, eine einigermassen saloppe Kleidung. Nun aber tritt wieder, dem Zug der Zeit entsprechend, strengeres Zeremoniell in seine Rechte. Kulturpsychologen werden es gewiss nicht als blossen Zufall betrachten, dass das Jackett, dieses Requisit einer seit dem Umsturz aus der Mode gekommen, ein bisschen feierlichen Eleganz, nun seine Wiedergeburt erlebt.

Die österreichische Bürgervereinigung hat in einer Anfrage an die Genossenschaft der Kleidermacher um Auskunft gebeten, wie sich ihre Mitglieder bei festlichen Anlässen kleiden sollen und die Genossenschaft hat als Festkleid neben dem obligaten Frack oder Smoking die Wiedereinführung des in der Nachkriegszeit fast völlig aus der Mode gekommenen Jackettanzugs empfohlen. Nun sind die Erwägungen, durch die sich die Genossenschaft der Kleidermacher zu ihrer Kampagne für den Jackettanzug veranlasst sieht, nicht ausschließlich ästhetischer, sondern in hohem Grade auch volkswirtschaftlicher Art. Man erhofft sich von der Renaissance des Jackettanzugs eine starke Ankerbelung des unter dem Arbeitsmangel schwer leidenden Schneidergewerbes. Die Herren werden Jackettanzüge bestellen, die Schneider werden wieder zu tun bekommen.

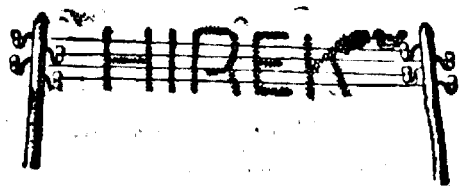
Der schwarze Anzug oder die Kombination aus gestreifter Hose und schwarzem Rock, die man bisher zu Empfangen, Routs und anderen Anlässen trug, bei denen Frack oder Smoking deplaciert gewirkt hätten, werden nunmehr dem Jackettanzug weichen, der die festliche Note stärker betont.

Die Wiederkehr des Jacketts dürfte von zahlreichen Herren sympathisch begrüsst werden, da es bekanntlich seinen Träger etwas grösser erscheinen lässt und ihm auch sonst durch seinen Schnitt zu einer guten Figur verhilft. Wird nicht mit dem Jackett auch die Plastronkrawatte wieder in Mode kommen? Und welche anderen Reformen bereiten sich auf dem Gebiete der Herrenkleidung vor? Ein Kapitel, das nicht nur für Modefanatiker, sondern auch für Kulturpsychologen interessant ist.

MEGHATÁROZÁS.

— Mi az a bár?

— Olyan ketrec, ahol a tyúkok ülnek és a kakasok költenek.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötéseknel árengedmény.

Redakcia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industrişilor-Iparos Otthon.

HÉTFŐN DÉLELŐTT ÉS CSÜTÖRTÖKÖN DELUTAN TARTJAK SATUMAREN A TANONCISKOLA KÖTELEZŐ HETI TIZ ORAJAT.

Napokban tartott előjárósági ülésén foglalkozott a satumarei ipartestület a nagyfontosságú kérdéssel, hogy mely napokra tétessenek a kötelező tanonciskolai órák. Hosszu vita után abban állapodtak meg, hogy a heti 10 órai oktatást hétfő és csütörtöki napokon végzik el, egyik napon délelőtt, a másik napon pedig délután. Ezeket a napokat a vásárra járó iparosok érdekei sem lesznek sértve. Bizottságot is küldöttek ki, Gyűre Lajos, Kocsis László és Scholz Emil előjárósági tagokból, akik az iparosoktatás tekintetében az iskola szabályainak megfelelő módon állandó összehívást tartanak fenn az iskola vezetőségével.

Szeptember 10-én kezdődnek meg a részvénytársaságok adófelelősségi tárgyalásai. A pénzügyminiszter körrendeletet küldött az adókerületekhez, amely szerint a részvénytársaságok adófelelősségi tárgyalásait szeptember első napjaiban kezdik meg. E rendeletnek megfelelően a culji adókerületben szeptember 10-én kezdődnek meg az adófelelősségi tárgyalások.

RÖVIDESEN MEGKEZDI MŰKÖDÉSÉT A CLUJI SÜTŐK TERMELŐ SÖVETKEZETE.

A cluji sütők, — mint jelentette Az Iparos, — közelmúltban termelő szövetkezetet alakítottak. A szervező bizottság elkészítette és a napokban már be is nyújtotta az alapszabályokat a cluji törvényszékhez. A jogi személyiség elnyerése után a szövetkezet azonnal megkezdte működését.

A szövetkezet az alapszabályok értelmében megválasztotta vezetőségét. Adminisztrátor-igazgató Drasoveanu Péter lett, gazdasági vezető Tibor, pénztárnok: Kovács Géza, könyvelő: Léb Vilmos. Kivülük még hét felügyelő-bizottsági tagot is választottak.

Az új banktörvény végrehajtási utasítása. Bucurestiből jelentik: Az országos Banktanács befejezte az új banktörvény végrehajtási utasításáról szóló tervezet tárgyalását. Augusztus harmincegyedikén újabb ülést tart a Banktanács Slavescu pénzügyminiszter elnökletével és ekkor végképp befejezik a végrehajtási utasítás megtárgyalását. Az új banktörvény végrehajtási utasításait csak szeptember tizenötödike után alkalmazzák majd.

Iparostársaim figyelmébe

Bármilyen nyomtatványokat a legszebb és legmodernebb kivitelben, a lehető legolcsóbb áron csakis nálam szerezhetik be.

REINER-nyomda, Arad

Bulevardul Regina Maria 17.
Videki megrendeléseket pontosan és gyorsan elintézek

Négymillióval csökkent az amerikai munkanélküliek száma. Londonból jelentik: Washingtoni jelentés szerint Richberg a nemzeti ujjáteremtési alap vezetője most kiadott jelentésében rámutat arra, hogy amióta Roosevelttel Amerika elnöke, az Egyesült Államok munkanélkülieinek száma 4 millió 700 ezerrel csökkent.

Auboin munkája véget ért. Bucurestiből jelentik: Roger Auboinnek, a Nemzeti Bank mellett működő külföldi szakértőnek küldetése véget ért. Auboin, mint jelentették, most készítette el a rendes félévi jelentését Románia pénzügyi és ezzel kapcsolatosan gazdasági helyzetéről és ezzel a ténykedéssel utolsó funkcióját teljesítette. A külföldi szakértő levelet intézett Dumitrescu bankkormányzóhoz, amelyben köszönetet mondott azért az előzőkenységért, amellyel munkáját mindenkor elősegítették.

Magyarország gabonatermése számokban. Budapestről jelentik: Most készült el a magyarországi gabonatermés hiteles kimutatása, amelyből a következő adatok tudhatók meg: Buzatermés 16.7 millió métermázsza, a tavalyi 26.2 millió mm-val szemben. Rozs 5.3 millió (tavaly 9.5 millió) Árpa 5.5 millió (tavaly 8.4) Zab 2.1 (tavaly 3.5) Tengeri 21.3 (tavaly csak 46 millió) Burgonya 23.2 (tavaly csak 18.5).

JULIU LINK
Dentist—Fogász
diplome medaille
Timisoara, I. Sft. Gheorghe No. 6.
(v. Arany Szarvas-épület)

Összel parlament elé kerül az új ipartörvény tervezete. Az ipari tulinvesztációk megakadályozása céljából a kormány rendelet törvény útján akarja szabályozni az új ipari alapításokat. Amint most értesülünk, a kormány ettől a tervtől eltekintett és megkezdte az új ipartörvény előkészítő munkálatait. Beavatott forrásból nyert értesüléseink szerint, az ipartörvény fogja szabályozni a kartellkérdést is. Az új ipartörvény tervezetét a kormány, mint értesülünk, még az őszi ülésszakban parlament elé akarja terjeszteni, hogy az ipari tulinvesztációk kérdését minél hamarabb rendezze.

Belga kristály **TÜKRÖK**
Modern **ÜVEGEK**
mall **CSISZOLT ÜVEGEK**
legjobb minőségben és legolcsóbb áron
PINTER & CO. cégnél
Arad, Str. Ioan Calvian 39

A szőlő forgalmi adója. Az adóbehajtási törvény vonatkozó szakasza úgy intézkedik, hogy a termelő-helyről elszállított szőlő után 2.40 százalékos forgalmi adót kell leróni. Miután a szőlőszállítás ideje most érkezett el, a pénzügyigazgatóság ezúttal figyelmezteti a szőlőtulajdonosokat, akik esetleg csak saját céljaikra szállítanak a városba szőlőt, hogy a forgalmi adót még akkor is le kell róniok, ha a szállítás nem eladás céljából történik. A hegyaljai villamos utasait különben ellenőrzik és akik nem fizetik meg a kötelező forgalmi adót, azokat súlyosan megbírságozzák.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industrişilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanţă cu cotizaţiile lor, să achite restanţa in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-lui 14 şi 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizaţiunile sunt scadente după următorii membri decedaţi:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzásjárulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megrsznik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A. csoportban 788. Francisc Szatmári Ferenc, 789. Vád. lui Martin Pollareczky Mártonné.

In grupa B. csoportban 781. Alexuţa Pascu, 782. Francisc Szatmári Ferenc, 783. Vád. lui Martin Pollareczky Mártonné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Directiunea Grupelor de Inmormantare a Reunionei Civile de Binefacere din Arad prin prezenta comunică cu asociaţi, că cotizaţiunile de dces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Temetkezési Csoportjai igazgatósága ezúton közli l. t. tagjaival, hogy a halálzásjárulékok a következő számokig esedékesek:

In grupa I. csoportban 708. Carol Popper Károly, 709. Soția lui Iosif Herold Józsefné. — In grupa II. csoportban 803 Vád. lui Ioan Klaus Jánosné, 804. Vád. lui Iosif Merle Józsefné.

Rugăm membrii a anunţa schimbările de domiciliu la efectuarea aji cotizaţiilor.

Kérjük tagjaink lakcímváltozásait a halálzásjárulékok rendezésével egyidejűleg bejelenteni.

LIEBE.

„Ist der Ingenieur gekommen, um dich in meine Hand zu bitten, Vater?“
„Ja, mein Kind. Er sitzt noch im Herrenzimmer und rechnet aus ob er dich liebt.“

A BURGONYÁVAL KÉSZÜLT KENYÉREK SZEPTEMBER 1-TŐL „KRUMPLIS KENYÉR“ SZÖVEGŰ CÉGJELZÉSES VIGNETTA RAGASZTANDÓ.

Az Aradi Sütőiparosok Szindikátusa közli tagjaival, hogy az újabb miniszteri rendelet értelmében szeptember 1-től a burgonyával készített kenyérre feltűnő helyre cégjelzéses blankettát kell ragasztani, amelyen a következő szöveg szerepel: „pâine cu cartofi“ — „krumplis kenyér“.

Bővebb felvilágosítást az ügyben a szindikátus elnöksége ad.

Hirdessen

„Az Iparos“-ban

Ne fizesse külföldi készülékekért, gépekért a magas árat, vámot, illetéket,
vegyi, festék és laboratóriumi készülékek,
alumíniumból előállított készülékek
versenyképesen, olcsón gyárt és javít

Strzalka János réz- és lémáru üzeme
Arad, Calea Saguna 110. sz. ajall